

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ АКАДЕМІЇ

ПРОФЕСІЙНЕ ЗРОСТАННЯ МОЛОДІ: ІДЕЇ, ТРАЄКТОРІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ 2026

УДК 378.091.12:005.336.5-057.875

ББК 74.489.4

П 78

*Рекомендовано до друку вченою радою гуманітарного факультету
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
(протокол № 2 від 25 лютого 2026 року)*

Упорядники:

Циганюк Л. І., доктор філософії з музикознавства, доцент, доцент кафедри музикознавства, інструментальної підготовки та методики музичної освіти Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Качуринець Л. В., кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри вокалу та диригентсько-хорових дисциплін Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Професійне зростання молоді: ідеї, траєкторії, перспективи : збірник наукових праць студентської молоді / упорядники Л. Циганюк, Л. Качуринець. Хмельницький : ХГПА, 2026. Вип. V. 472 с.

Рецензенти:

Бучківська Г. В. – доктор педагогічних наук, професор, заслужений діяч мистецтв України, професор кафедри образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва та технологій, декан гуманітарного факультету Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Топорівська Я. В. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва, декан факультету мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка

Зарицька А. А. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва факультету культури і мистецтв Волинського національного університету імені Лесі Українки

Відповідальність за висвітлений матеріал у публікаціях несуть автори цих публікацій.

©Циганюк Л.І., 2026
©Качуринець Л.В., 2026

ЗМІСТ

МИСТЕЦТВО

Дмитро Іщенко. Народна пісня як етнокультурний концепт в аспекті сучасної гуманітаристики.....	7
Дарь'я Галагуз. Синергія традицій та інновацій у сучасному мистецькому просторі: педагогічні та виконавські аспекти.....	14
Яна Юрчак. Використання графічної новели для осмислення війни в Україні.....	20
Ірина Глазунова. Унікальність творчої особистості Мирослава Скорика.....	24
Юлія Носаль, Людмила Щур. Фольклорні джерела творчості Володимира Івасюка та їх художньо-естетичне значення.....	29
Діана Хрущ. Антологія сучасної української естради.....	33
Марія Гнатів, Людмила Щур. Сучасні українські гурти в освітньому просторі школи: можливості та перспективи.....	39
Тетяна Січкарь. Сутність поліхудожнього виховання у структурі музично-педагогічної освіти.....	44
Олександра Фоменко. Інтеграція мистецтв як фактор розвитку творчої особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва.....	51
Богдан Кріль, Людмила Щур. Гітара в шкільному музичному просторі як інструмент художнього виконання	57
Катерина Фаїна, Людмила Щур. Українська естрадна пісня як засіб вокального виховання учнів.....	62
Ксенія Драгомир. Музика як міст міжособистісної комунікації для дітей з аутизмом.....	66
Каріна Сніховська, Наталія Мельник. Body percussion як інноваційний інструмент у професійній діяльності фахівця з анімації.....	71
Богдан Шелевей, Михайло Качуринець. Феномен українського балету та педагогіки класичного танцю Тетяни Таякіної.....	78
Дмитро Волох. Еволюція циганського танцю: від етнічної традиції до сценічного мистецтва.....	85
Анастасія Телебан, Наталія Лупак. Сценічний образ в індійському класичному танці: символіка руху та жесту.....	91
Олександра Довгань, Валентина Водяна. Використання принципів театральної драматургії у побудові хореографічного твору.....	96
Маргарита Тімошкіна, Валентина Водяна. Акторська природа танцівника: поєднання хореографічної та театральної виразності.....	103
Олена Стоколоса. Гендерні особливості невербальної комунікації в професійних хореографічних колективах: вплив на педагогічний процес та взаємодію учасників.....	109
Роксолана Виклюк, Людмила Щур. Фестивально-конкурсний рух як інструмент популяризації діяльності хореографічного колективу.....	115
Каріна Боднарчук, Людмила Щур. Вплив балетмейстера-постановника на еволюцію народно-сценічної хореографії.....	119

ВПЛИВ БАЛЕТМЕЙСТЕРА-ПОСТАНОВНИКА НА ЕВОЛЮЦІЮ НАРОДНО-СЦЕНІЧНОЇ ХОРЕОГРАФІЇ

Каріна БОДНАРЧУК,

*студентка II курсу бакалаврату спеціальності 024 Хореографія
Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка*

Людмила ЩУР,

*кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри
музикознавства та методики музичного мистецтва
Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка*

Тези присвячені аналізу ролі балетмейстера-постановника в процесі становлення та еволюції народно-сценічної хореографії. Розглянуто специфіку творчої діяльності балетмейстера як ключової фігури у трансформації фольклорного танцю в сценічне мистецтво. Досліджено взаємозв'язок між традиційною народною хореографією та авторським баченням постановника, а також вплив історичних, соціокультурних і художньо-естетичних чинників на розвиток народно-сценічного танцю. Особливу увагу приділено творчим методам балетмейстера, збереженню національної ідентичності та пошуку нових виражальних засобів у сучасному хореографічному мистецтві.

Ключові слова: *народно-сценічна хореографія, балетмейстер-постановник, народний танець, сценічна інтерпретація, хореографічна композиція, традиція, стилізація, національна ідентичність.*

Народно-сценічна хореографія є одним із провідних напрямів розвитку хореографічного мистецтва, що поєднує в собі фольклорні традиції та професійні сценічні форми. У центрі цього процесу перебуває балетмейстер-постановник – творча особистість, яка здійснює відбір, осмислення та художню трансформацію народного танцювального матеріалу.

Актуальність теми зумовлена необхідністю глибшого осмислення ролі балетмейстера у збереженні та оновленні народної танцювальної культури в умовах глобалізації та інтенсивного розвитку сучасних сценічних форм. Саме балетмейстер визначає художню концепцію постановки, формує сценічний образ танцю, забезпечує баланс між автентичністю та новаторством.

Метою тез є дослідження впливу балетмейстера-постановника на еволюцію народно-сценічної хореографії та виявлення основних творчих механізмів цього впливу.

Народний танець формувався протягом століть як невід'ємна частина побуту, обрядовості та світогляду народу. Йому властиві імпровізаційність, тісний зв'язок із музикою, піснею, костюмом, а також чітка регіональна специфіка. Народний танець існував поза сценою, виконуючи комунікативну, ритуальну та естетичну функції.

Перенесення народного танцю на сцену стало важливим етапом його розвитку. Цей процес вимагав адаптації танцювального матеріалу до умов сценічного простору, глядацького сприйняття та професійної виконавської техніки. Саме на цьому етапі виникає потреба в балетмейстері-постановнику як посереднику між традицією та сценою.

Балетмейстер-постановник є не лише автором танцювальної композиції, а й дослідником фольклору, драматургом і режисером хореографічної дії. Його діяльність охоплює кілька ключових аспектів:

- відбір та аналіз фольклорного матеріалу;
- стилізацію народної лексики;
- створення композиційної структури танцю;
- роботу з виконавцями та формування ансамблевої культури.

Вплив балетмейстера на еволюцію народно-сценічної хореографії полягає у здатності трансформувати традиційний танець у художньо цілісний сценічний твір, не втрачаючи його національної самобутності.

Сценічна інтерпретація є творчим процесом, у якому балетмейстер осмислює народний танець крізь призму власного художнього бачення. При

цьому важливим є збереження характерних рухів, ритміки та образності, що визначають національний стиль.

Стилізація дозволяє узагальнити танцювальну лексику, підкреслити її виразність та адаптувати до професійної сцени. Балетмейстер може посилювати драматургію танцю, вводити симетрію, багатоплановість, контрастність, що сприяє еволюції форми народно-сценічного танцю. Еволюція народно-сценічної хореографії тісно пов'язана з історичними умовами.

У різні періоди балетмейстери по-різному інтерпретували народний танець: від максимальної автентичності до глибокої театралізації. Соціокультурні процеси, зокрема урбанізація, зміна естетичних запитів глядача, розвиток сценічної техніки, зумовили необхідність оновлення хореографічної мови. Балетмейстер у цьому контексті виступає агентом змін, який адаптує народно-сценічну хореографію до сучасних умов.

Одним із найважливіших завдань балетмейстера-постановника є збереження національної ідентичності народного танцю. У процесі сценічної трансформації існує ризик втрати автентичних ознак, перетворення танцю на декоративну форму.

Професійний балетмейстер усвідомлює відповідальність за культурну спадщину та прагне зберегти глибинний зміст танцю, його символіку та емоційне наповнення. Саме через це народно-сценічна хореографія стає засобом культурної пам'яті та національного самовираження.

У сучасних умовах балетмейстер-постановник дедалі частіше звертається до синтезу традиційного танцю з елементами сучасної хореографії, театру, пластики. Такі експерименти сприяють подальшій еволюції народно-сценічної хореографії, розширенню її художніх можливостей. Водночас новаторство потребує глибокого знання традиції. Лише за умови ґрунтовного розуміння фольклорної основи можливе органічне поєднання минулого й сучасного.

Балетмейстер-постановник відіграє визначальну роль в еволюції народно-сценічної хореографії. Його творча діяльність забезпечує збереження народних традицій та їхню адаптацію до сучасної сцени. Через сценічну інтерпретацію,

стилізацію та новаторські підходи балетмейстер формує художній образ народного танцю, сприяючи його розвитку як професійного мистецтва.

Таким чином, народно-сценічна хореографія постає результатом складної взаємодії традиції та авторського бачення, де балетмейстер є ключовою фігурою цього процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вантух, М. М. (2012). *Українська народно-сценічна хореографія: традиції та сучасність*. Київ: НАКККиМ. <https://kmaest.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/vantuh-monografiya-oryginal.pdf>

2. Василенко, К. Ю. (1996). *Лексика українського народно-сценічного танцю*. Київ: Музична Україна.

3. Верховинець, В. М. (1990). *Теорія українського народного танцю*. Київ: Мистецтво. https://torba.infoua.net/files/Teoriya-ukrayinsko-ho-narodno-ho-tancyu_VVerkhovynec_1990.pdf

4. Вірський, П. П. (1983). *Український народний танець*. Київ: Музична Україна.

